

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Рев-286/2001
Бања Лука, 26.04.2002. године

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Бајагић Здравка као председника вијећа, Бајић Петра, Лукић Драгослава, Савић Стевана и Мрша Смиљане као чланова вијећа, у правној ствари тужиље млдб. Ђ. Ж., кћи С., заступане по мајци Л. С., а ова по пуномоћнику Л. Р., кћи С. из Д., општина Л., против туженог Ђ. Ц., сина С., из Д., Л., сада на привременом раду у А., кога заступа Д. Р., адвокат из Б. Л., ради измјене одлуке о издржавању, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Б. Л. Гж-213/00 од 03.05.2001. године, на сједници одржаној 26.04.2002. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. Л. П-I-451/97 од 13.09.1999. године обавезан је тужени да на име доприноса за издржавање млдб. тужиље плаћа мјесечно протувриједност у КМ износа од 1400 аустријских шилинга почев од 14.10.1997. године па надаље док за то постоје законски услови или до другачије одлуке суда и то тако што ће доспјеле оброке исплатити одмах а доспјевајуће до 10-ог у мјесецу за протекли мјесец на руке пуномоћника Л. Р. све у року од 15 дана под пријетњом извршења (став 1.). Да се овом пресудом мијења ранија одлука о висини доприноса за издржавање млдб. тужиље првостепеног суда број П-I-509/89 од 18.05.1990. године (став 2. изреке првостепене пресуде).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. Гж-213/00 од 03.05.2001. године одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се обје нижестепене пресуде укину и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Одговор на ревизију није поднесен нити се Републички јавни тужилац изјаснио о поднесеној ревизији.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев млдб. тужиље да на терет туженог повећа издржавање досуђено ранијом правоснажном пресудом.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио: да је млдб. тужила рођена 13.04.1986. године у ванбрачној заједници између Л. С. и туженог и да живи у селу Д., општина Л. у породичном домаћинству њене баке по мајци Л. Р. као и да похађа 4. разред основне школе; да мајка млдб. тужиље Стана живи и ради у Р. А. гдје ради тужени и живи са породицом-супругом која је незапослена и двоје млдб. дјецe; да тужени остварује мјесечну зараду у износу од 13.000 до 14.000 аустријских шилинга и да је пресудом првостепеног суда број П-I-509/89 од 18.05.1990. године обавезан да на име доприноса за издржавање млдб. тужиље плаћа мјесечно по 8.000 динара (за 1987. годину), од 01.01.1998. до 14.05.1999. године да плаћа мјесечне износе од по 1.000 динара, а од 14.05.1999. године па док за то постоје законски услови да плаћа мјесечно по 200 динара и да је код првостепеног суда у току парница у предмету П-588/96 коју је поднио тужени против Л. С. ради измјене одлуке о повјеравању млдб. тужиље са захтјевом да му се она повјери на чување, васпитавање и издржавање.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови закључују, да су се од последње одлуке од 18.05.1990. године о издржавању млдб. тужиље повећале потребе за њеним издржавањем и школовањем јер да сада похађа 4. разред основне школе као и да постоје материјалне могућности туженог да са већим новчаним износом допринеси у издржавању млдб. тужиље, а да се тиме неће угрозити његова материјална егзистенција, као и његове породице и судили тако што су удовољили тужбеном захтјеву.

Овај суд сматра да су нижестепени судови правилно примијенили материјално право прихватањем тужбеног захтјева у опсегу како је то одређено у изреци првостепене пресуде.

Основан је став другостепеног суда, садржан у образложењу побијане пресуде, да су родитељи првенствено обавезни да издржавају млдб. дјецу и у извршавању те обавезе морају да искористе све своје могућности, као и да обавеза законског издржавања зависи од могућности и способности лица које је дужно да даје издржавање те потреба лица коме се даје издржавање, да су потребе млдб. тужиље за обезбјеђење њених основних животних потреба далеко веће од износа на који је обавезан тужени, а остале потребе за њено издржавање обезбјеђује други родитељ – мајка млдб. тужиље која је ту законску обавезу и до сада извршавала.

Одредбом члана 256. ц ПЗ прописано је да ће суд лице које је дужно да даје издржавање, а налази се у радном односу обавезати на плаћање будућих мјесечних износа издржавања које се одређује у проценту од личног дохотка. Тај проценат према одредби члана 256. ц наведеног закона, не може бити мањи од 15% за свако издржавано лице, а за сва лица која траже издржавање не може бити већи од 50%.

У овом случају није спорно да је тужени запослен у иностранству-у Аустрији и да остварује сталну мјесечну зараду. Појам зараде у земљи, према одредби члана 256. а ПЗ изједначује се са зарадом у иностранству.

С обзиром на ова правила материјалног права млдб. тужиљи се, по оцјени овог ревизијског суда, могао, у складу с одредбом члана 256. а ПЗ одредити допринос за издржавање на терет туженог у одређеном проценту од његове нето плате, а тај проценат, према одредби члана 256. ц ПЗ, не може бити мањи од 15%, јер из стања списка овог предмета не произилази да би одређивање доприноса у овом проценту заједно са обавезом коју тужени има у односу на издржавање своје млдб. дјече нарушило одредбу о ограничењу највишег износа од 50% за сва ова лица.

Како, дакле, у овом конкретном случају није било основа да се износ доприноса за издржавање млдб. тужиље одреди у проценту који би био мањи од 15% од нето зараде коју тужени остварује и како је досуђени допринос млдб. тужиљи у мјесечном износу од 1.400 аустријских шилинга, на чије плаћање је обавезан тужени изреком првостепене пресуде, мањи од 15% у односу на плату коју остварује (мјесечна плата туженог је од 13.000 до 14.000 аустријских шилинга) а и не доводи у питање властито издржавање, као и издржавање млдб. дјече и незапослене супруге, нижестепени судови нису погрешно примјенили материјално право на штету туженог када су усвојили тужбени захтјев у обиму како је то наведено у изреци првостепене пресуде.

Што се тиче ревизијоних приговора ваља рећи:

1. У погледу приговора да се првостепеном пресудом тужени није могао обавезати да досуђено издржавање за млдб. тужиљу плаћа на руке пуномоћника Лукић Руже, већ само законске заступнице.

Одредбом члана 257. Породичног закона ("Сл. лист СР БиХ", број 21/79 и 44/89, даље: ПЗ) прописано је да заинтересовано лице може тражити да суд повиси, снизи или укине досуђено издржавање ранијом правоснажном пресудом.

У поступку је утврђено да млдб. тужиља живи у породичном домаћинству њене баке по мајци Л. Р. и ова је у смислу наведене одредбе овлашћена да тражи да суд повиси издржавање досуђено ранијом правоснажном пресудом која је од стране законске заступнице млдб. тужиље Л. С. писменом исправом о пуномоћју овјереном од првостепеног суда овлашћена на подношење тужбе против туженог за измјену одлуке о издржавању.

2. У погледу приговора да је у току парница код првостепеног суда за измјену одлуке о повјеравању млдб. тужиље туженом у предмету П-588/96, па да је ову тужбу требало одбацити због литиспеденције.

У наведеној парници предмет спора је захтјев за измјену одлуке о повјеравању млдб. тужиље тужено, као оцу, на чување, заштиту и васпитање, а у овој парници предмет спора је захтјев за измјену правоснажне одлуке којом је тужени обавезан да плаћа одређене мјесечне износе за издржавање млдб. тужиље, па стога овдје се не ради о објективном и субјективном идентитету захтјева и зато нема ни литиспеденције.

3. У погледу приговора да првостепени суд није извршио увид у списе предмета у којем је донесена одлука, чија се измјена тражи.

Првостепени суд у току трајања парнице није прибавио списе предмета у којем је донесена ранија пресуда која се мијења овом пресудом из објективних разлога (нема списка у архиви суда), међутим, пуномоћник млдб. тужиље је првостепеном суду дала на увид пријепис пресуде првостепеног суда П-I-509/89 од 18.05.1990. године на којој је стављена потврда правоснажности која је донесена на основу признања туженог којом је обавезан да у 1997. години на име доприноса за издржавање млдб. тужиље плаћа 8.000 динара, од 01.01.1998. до 14.05.1999. године износ од 200 динара мјесечно, а од тада до измјене одлуке о висини доприноса за издржавање да плаћа по 1.000 динара мјесечно, па стога није било потребно вршити увид у списе наведеног предмета јер се овом одлуком мијења ранија правоснажна пресуда којом је било досуђено издржавање за млдб. тужиљу.

4. У погледу приговора да се нису прибавили подаци о заради коју тужени остварује и подаци о трошковима које тужени има за живљење.

Тачна је тврдња ревизија да првостепени суд у поступку није прибавио писмене доказе од послодавца код кога је тужени запослен и колика му је мјесечна зарада, нити је утврдио колики су му расходи (плаћање закупа стана, комуналне услуге и др.), међутим, тужени није оспорио тврдње пуномоћника млдб. тужиље да остварује мјесечну зарату од 13.000 до 14.000 шилинга, што у односу на висину доприноса на који је првостепеном пресудом обавезан износи нешто изнад 10%, а то је мање од најнижег процента од 15% колико се по наведеној законској одредби може одредити допринос за издржавање, па зато ови докази нису од одлучног значаја за одлуку о спору. Уколико дође до измјена околности које би могле утјецати на доношење другачије одлуке, туженом остаје могућност да након наступања тих околности у посебном поступку затражи измјену одлуке о висини доприноса за издржавање млдб. тужиље. А, овдје свакако треба имати у виду и околности да је од доношења одлуке о висини издржавања која се у овом спору мијења прошло више од 6 година (одлука донесена 18.05.1990. године а тужба у овом спору поднесена у октобру 1996. године) за који временски период због високе инфлације новчана обавеза која је била одређена у динарским износима је потпуно била обезвријеђена, па је због тога тужени није измиривао.

Из реченог произилази да побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији, нити оних на које овај суд пази по службеној дужности у смислу члана 386. Закона о парничном поступку. Због тога је на основу одредбе члана 393. Закона о парничном поступку ревизија туженог одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Бајагић Здравко

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Братић Душанка